

Lohmann: Under denne Sags Behandling i Landstinget blev der fra et enkelt Medlem udtalt nogle Bemærkninger om, at nu var denne Sag gaaet i Staa. Samme ærede Medlem har tidligere udtalt i Betænkningen, at det syntes jo nu, som om alle Sunde vare lukkede for Ægteskabssagen. Jeg frygter meget for, at det ærede Medlem, der udtalte disse Ord, vil faa Ret, men det vilde alligevel gøre mig ondt, om det skulde blive Tilfældet, thi jeg vilde gerne, at det skulde komme til en Ordning af denne Sag. Den har jo været under Forhandling i saa mange Aar, at det ikke var for tidligt at bringe dette Spørgsmaal til en Afgørelse, der kunde holde i en længere Aarrække. Men den eneste Maade, hvorpaa jeg kan tænke mig, at man kan komme til en Afgørelse, er den, at Folketinget nu viser Resignation. Oghvorforskulde Folketinget ikke kunne resignere? Landstinget har jo saa ofte maattet resignere overfor Folketinget, at det dog ikke var urimeligt, om vi i dette høje Ting en Gang viste en lille Smule Resignation ved at give efter paa Hovedpunktet. Saa vilde man sikkert kunne opnaa meget med Landstinget, thi Landstingets Betænkning forekommer mig at være ikke saa lidt imødekommende. Kunde man blive enig om nu at tage imod det valgfri borgerlige Ægteskab, kunde man sikkert gøre Regning paa stor Imødekommen fra Landstingets Side. Jeg vil derfor alvorligt henstille til det høje Ting, at man resignerer og giver en lille Smule efter paa Hovedpunktet. Jeg er ingen absolut Modstander af det tvungne borgerlige Ægteskab, og skulde det blive nødvendigt, kunde jeg meget godt stemme derfor; men jeg har en gammel Forkærlighed for den kirkelige Vielse som ægteskabsstiftende Handling, og jeg vil derfor gerne længst muligt anbefale, at vi holde os til det valgfri borgerlige Ægteskab. Det vilde sikkert imødekomme Kravene, de Krav, der ere komne frem. Naar jeg tænker paa de Aar, der ere gaaede, siden den nuværende højtærede Konseilspræsident og den højtærede Trafikminister den 20. Marts 1896 her forelagde deres Forslag om valgfrit borgerligt Ægteskab, synes det mig, at Folketinget har udviklet sig ret betænkeligt siden da i doktrinær Retning. Hvor man dog er blevet stok-

doktrinær her i Folketinget paa dette Spørgsmaal! De Teorier, som det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds (K. Bjerre) udviklede for os, vare vistnok rigtige i og for sig, men det var jo stendøde Læresætninger; det var en Doktrin. Derfor skulle vi ikke bøje os for den, men som praktiske Mennesker imødekomme Livets Krav. Hvis der i Folkelivet forelaa et virkeligt Krav om det tvungne borgerlige Ægteskab, skulde ingen være mere tilbøjelig til at gaa med dertil end jeg; men det gør der aldeles ikke. Jeg synes slet ikke, at det passer sig for Folketinget, som vil fremad i frisindet Retning, at bide sig saaledes fast paa et enkelt Punkt og fuldstændig modsætte sig enhver Imødekommen.

Nej, den allerstørste Del af Befolkningen er ganske sikkert ikke vokset op til endnu at kræve tvungent borgerligt Ægteskab. Derom vidne de talrige Adresser, der kom ind her til Tinget, og som kunde skaffes til Veje i meget større Udstrækning, hvis det skulde være. Den Betragtning, som giver sig Udtryk paa den Maade, at vi med en Lov om tvungent borgerligt Ægteskab vil tvinge Befolkningen til at sætte Skel imellem, hvad der er borgerligt og kirkeligt og komme bort fra den nuværende Sammenblanding af Ting, der, som det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds sagde, er som Olie og Vand, er jo ganske fejlagtig. Det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds er i sin Person et saa levende Udtryk for Sammenblandingen, at han ikke kan komme bort derfra, saa længe han staar som Præst i Folkekirken. Kunde han komme bort derfra paa det ene Omraade, kan han det ikke paa det andet. Og hvorforskulde vi bort fra denne Sammenblanding? Maa det ikke glæde os, at det kirkelige kan gennemsyre hele Folkelivet, saa at der skal et dybere indgaaende Blik til for at se, hvor det ene begynder, og hvor det andet ender. Jeg forstaar ikke, at man vil give Love for at opdrage Befolkningen til at sætte skarpt Skel mellem borgerligt og kirkeligt. Man vil maaske, hvad der i mine Øjne er endnu mere betænkeligt, give denne Lov for dermed at løsne et af de Baand, der binde Stat og Kirke sammen. Ere vi nu saa sikre paa, at det er rigtigt